משניות מבוארות מסכת עירובין פרק ד

כ"ז חשון

בין אם למחר יהיה ראש חודש חלצינו למחר. ולמחר ביום שני הוא אומר, בין אם היום הוא ראש חודש חלצינו היום, בין אם אמש אתמול היה ראש חודש חלצינו מאתמול, ולא הודו לו חכמים בשני הדברים, בין לענין הזכרת ראש חדש בראש השנה, דכתיב בראש השנה "זכרון תרועה" (ויקרא כ"ג, כ"ד) ובראש חודש כתיב "ובראשי חדשיכם וגו' והיו לכם לזכרון" (במדבר י, י) דזכרון אחד עולה לכאן ולכאן. בין לענין הזכרת קפץ, דלא ליתי לזלזולי בב' ימים של ראש השנה, אלא אומר חלצינו שלא כתמנא בשני הימים.

פרק ד א מי שהוצאוהו גוים, מחוץ לתחום בעל כרחו. **או רוח רעה** שנכנס בו שד וטרפה דעתו **ויצא** חוץ לתחום. **ועכשיו** הבריא **ויצא** חוץ לתחום, **אין לו** במקומו **אלא ארבע אמות**, כדין היוצא חוץ לתחום. **החזירוהו** לעיר בעל כרחו, הרי הוא **כאלו לא יצא**, ומהלך אלפים אמה לכל רוח. כיון שבין ההוצאה ובין החזרה שלא מדעתו, אבל חזר לדעתו אין לו אלא ד' אמות. **ואם הולילוהו** גוים **לעיר אחרת**, המקפת מחיצות. **או נתנוהו בדיר** של בהמות שמקף בגדר שלא יצאו כדי שבהמות יובלו השדה **או בסהר** גדר שסביב השאן שלא יצאו, או בית הסהר. **רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה אומרים, מהלך כל כלה**, דמקום המקפ מחיצות הוי כד' אמות. **רבי יהושע ורבי עקיבא אומרים, אין לו אלא ארבע אמות**, דכל שלא שבת מבעוד יום בארבע מחיצות לא מהני ליה מחיצות, או משום דזורו משום בקעה דאינו מקף מחיצות, ובבקעה כולי עלמא מודין דאין לו אלא ד' אמות. **מעשה שבאו מפרנסיהן** שם מקום, **והפליגה** והרחיקה **קסיפתם בים**, אחר שישבתו מבעוד יום במקום שהיתה גוששת בבר ובדיקה בדעתו לצאת מן הספינה ולינכס לעיר (רבינו יונתן), ועקרתה הרוח חוץ לתחום, **רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה**, כל הספינה, מכיון שיש לה מחיצות וגם קנו שביתה בין המחיצות מבעוד יום. **הרי יהושע ורבי עקיבא לא זזו מארבע אמות**, שעמדו שם לפני שיעקרתן הרוח. לא מפני שהדיין כן, שהרי מבעוד יום קנו שביתה בין המחיצות, ומתר לכלי עלמא. וגם מפני שבספינה כל זמן שהיא מהלכת מהלך את כלה. אלא **שרצו להחמיר על עצמן**, שמא תעמוד פעם אחת ולא יוגישו (תפא"י). **ב) פעם אחת** באו חכמים בספינה, **ולא נכנסו לגמל** ביום בערב שבת **עד שחשכה** לגמל. **ומה היינו מחוץ לתחום אנו לירד**. אמר רבן גמליאל **לזן**, **מתרין אתם**, לינכס לעיר ולתחום אנו אסורין לירד. **מתרין** אתם, לינכס לעיר ולתחום אנו אסורין מהתם מעבר שבת בשופרת של קנה שהיתה מתקנת לראות בה מרחוק, **והיינו בתוך התחום עד שלא חשכה**, ושבתנו בתוך תחום של עיר. **ג) מי שיצא ברשות**, כגון עדות החדש, **או להצלת נפשות**, **ואמרו לו שבר נעשה מעשה**, שנגלה, **או שקדשו החדש**, **ויכול אתה לחזר**, **יש לו אלפים אמה לכל רוח**. במקום שעומד שם כשאמרו לו, **מה היה מקצת האלפים** אמה **בתוך התחום** לביתו, מהלך עד ביתו, ודינו **כאלו לא יצא** כלל, שכן מצינו קולא אחרת **שכל היוצאים להציל** במלחמה מכיון שיצאו

פרק ד א מי שהוצאוהו גוים או רוח רעה אין לו אלא ארבע אמות. **החזירוהו**, כאילו לא יצא. **הולילוהו לעיר אחרת. נתנוהו בדיר או בסהר. רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה אומרים, מהלך כל כלה. רבי יהושע ורבי עקיבא אומרים, אין לו אלא ארבע אמות. מעשה שבאו מפרנסיהן בים. רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה הלכו את כלה. רבי יהושע ורבי עקיבא לא זזו מארבע אמות, שרצו להחמיר על עצמן: ב** פעם אחת לא נכנסו לגמל עד שחשכה. **אמרו** לו לרבן גמליאל, **מה אנו לירד. מתרים אתם, שבבר נעשה מעשה. היינו מחוץ לתחום אנו לירד. אמר רבן גמליאל לזן, מתרין אתם**, לינכס לעיר ולתחום אנו אסורין לירד. **אמר** רבי מאיר, **אנו אין לנו אלא עני. רבי יהודה אומר, אחד עני ואחד עשיר, לא אמרו מערבין בפת אלא להקל על העשיר, שלא יצא ויערב ברגליו: י מי שיצא בלילה בעיר שמערבין בה והחזירו חברו, הוא מותר לילך וכל בני העיר אסורין, דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר, כל שהוא יכול לערב ולא ערב, הרי זה חמור בגמל: יא מי שיצא חוץ לתחומו, אחת, לא יכנס. רבי אליעזר אומר, שתים, יכנס, שלש, לא יכנס. מי שהחשיך חוץ לתחומו, אפלו אמה אחת, לא יכנס. רבי שמעון אומר, אפלו חמש עשרה אמות, יכנס, שאין המשוחות ממדני המדות, מפני הטוענין.**

פרק ה א כיצד מעברין את העירים, בית נכנס בית יוצא, פגום נכנס פגום יוצא. היו שם גדודיות גבוהות עשרה טפחים, ונשרין ונפשות, שיש בהן בית דיר, מוציאין את המדה בנגדן, ועושין אותה כמין קולא מרבעת, כדי שיהא נכנס בה הזיות, ואינו מתמעטים כדבר שהוא עגול שאין בו קרנות. **ב) נותנין קרפף לעיר**, מודדין מחוצה לה שבעים אמה זד' טפחים. דכתיב (במדבר לה, ד) "מקיר העיר וחוצה" תן חוצה ואחר כך מדד, והוא לא כתיב אלא מקיר העיר, ומשם מתחילין למדד תחום שבת. שהיא אלפים אמה. **דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, לא אמרו לתן קרפף אלא בין שתי עירות, אם אם יש לו שבעים אמה לשון אחד, ולזו שבעים אמה לשון אחר, והיינו שרחוקות זו מזו עד קמ"א אמה: ג) וכן שלשה כפרים המשלשין, שנמצא כל אחד בתוך האלפים אמה לבד, אם יש בין שנים החיצונים שבתחומם הפנימית כאילו נכנס בין שניהם, מאה וארבעים ואחד אמה ושליש אמה, עשה אמצעי את שלשתן להיותן כאחד, ומודד אלפים אמה מהשלישית.**

כ"ז חשון

ז מי שבא בדרך והשכיח לו, והיה מכיר איכן או גדר, ואמר שביתתי תחתיו, לא אמר כלום. שביתתי בעקרו, מהלך במקום רגליו ועד עקרו אלפים אמה ומעקרו ועד ביתו אלפים אמה. נמצא מהלך משהשכה ארבעת אלפים אמה: ח אם אינו מכיר, או שאינו בקי בדלקה, ואמר, שביתתי במקומי, קבה לו מקומו אלפים אמה לכל רוח. **ט** וזו היא שאמרו, אין לנו אלא עני. רבי יהודה אומר, אחד עני ואחד עשיר, לא אמרו מערבין בפת אלא להקל על העשיר, שלא יצא ויערב ברגליו: **י** מי שיצא בלילה בעיר שמערבין בה והחזירו חברו, הוא מותר לילך וכל בני העיר אסורין, דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר, כל שהוא יכול לערב ולא ערב, הרי זה חמור בגמל: **יא** מי שיצא חוץ לתחומו, אחת, לא יכנס. רבי אליעזר אומר, שתים, יכנס, שלש, לא יכנס. מי שהחשיך חוץ לתחומו, אפלו אמה אחת, לא יכנס. רבי שמעון אומר, אפלו חמש עשרה אמות, יכנס, שאין המשוחות ממדני את המדות, מפני הטוענין.

פרק ה א כיצד מעברין את העירים, בית נכנס בית יוצא, פגום נכנס פגום יוצא. היו שם גדודיות גבוהות עשרה טפחים, ונשרין ונפשות, שיש בהן בית דיר, מוציאין את המדה בנגדן, ועושין אותה כמין קולא מרבעת, כדי שיהא נכנס בה הזיות, ואינו מתמעטים כדבר שהוא עגול שאין בו קרנות. **ב) נותנין קרפף לעיר**, מודדין מחוצה לה שבעים אמה זד' טפחים. דכתיב (במדבר לה, ד) "מקיר העיר וחוצה" תן חוצה ואחר כך מדד, והוא לא כתיב אלא מקיר העיר, ומשם מתחילין למדד תחום שבת. שהיא אלפים אמה. **דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, לא אמרו לתן קרפף אלא בין שתי עירות** הסמוכות לעירו, **אם יש לו שבעים אמה לשון אחד, ולזו שבעים אמה לשון אחר**, והיינו שרחוקות זו מזו עד קמ"א אמה: ג) וכן שלשה כפרים המשלשין, שנמצא כל אחד בתוך האלפים אמה לבד, אם יש בין שנים החיצונים שבתחומם הפנימית כאילו נכנס בין שניהם, מאה וארבעים ואחד אמה ושליש אמה, עשה אמצעי את שלשתן להיותן כאחד, ומודד אלפים אמה מהשלישית.

כ"ז חשון

בין אם היום הוא ראש חודש חלצינו היום, בין אם אמש אתמול היה ראש חודש חלצינו מאתמול, **ולא הודו לו חכמים** בשני הדברים, בין לענין הזכרת ראש חדש בראש השנה, דכתיב בראש השנה "זכרון תרועה" (ויקרא כ"ג, כ"ד) ובראש חודש כתיב "ובראשי חדשיכם וגו' והיו לכם לזכרון" (במדבר י, י) דזכרון אחד עולה לכאן ולכאן. בין לענין הזכרת קפץ, דלא ליתי לזלזולי בב' ימים של ראש השנה, אלא אומר חלצינו שלא כתמנא בשני הימים.

פרק ד א מי שהוצאוהו גוים, מחוץ לתחום בעל כרחו. **או רוח רעה** שנכנס בו שד וטרפה דעתו **ויצא** חוץ לתחום. **ועכשיו** הבריא **ויצא** חוץ לתחום, **אין לו** במקומו **אלא ארבע אמות**, כדין היוצא חוץ לתחום. **החזירוהו** לעיר בעל כרחו, הרי הוא **כאלו לא יצא**, ומהלך אלפים אמה לכל רוח. כיון שבין ההוצאה ובין החזרה שלא מדעתו, אבל חזר לדעתו אין לו אלא ד' אמות. **ואם הולילוהו** גוים **לעיר אחרת**, המקפת מחיצות. **או נתנוהו בדיר** של בהמות שמקף בגדר שלא יצאו כדי שבהמות יובלו השדה **או בסהר** גדר שסביב השאן שלא יצאו, או בית הסהר. **רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה אומרים, מהלך כל כלה**, דמקום המקפ מחיצות הוי כד' אמות. **רבי יהושע ורבי עקיבא אומרים, אין לו אלא ארבע אמות**, דכל שלא שבת מבעוד יום בארבע מחיצות לא מהני ליה מחיצות, או משום דזורו משום בקעה דאינו מקף מחיצות, ובבקעה כולי עלמא מודין דאין לו אלא ד' אמות. **מעשה שבאו מפרנסיהן** שם מקום, **והפליגה** והרחיקה **קסיפתם בים**, אחר שישבתו מבעוד יום במקום שהיתה גוששת בדעתו לצאת מן הספינה ולינכס לעיר (רבינו יונתן), ועקרתה הרוח חוץ לתחום, **רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה**, כל הספינה, מכיון שיש לה מחיצות וגם קנו שביתה בין המחיצות מבעוד יום. **הרי יהושע ורבי עקיבא לא זזו מארבע אמות**, שעמדו שם לפני שיעקרתן הרוח. לא מפני שהדיין כן, שהרי מבעוד יום קנו שביתה בין המחיצות, ומתר לכלי עלמא. וגם מפני שבספינה כל זמן שהיא מהלכת מהלך את כלה. אלא **שרצו להחמיר על עצמן**, שמא תעמוד פעם אחת ולא יוגישו (תפא"י). **ב) פעם אחת** באו חכמים בספינה, **ולא נכנסו לגמל** ביום בערב שבת **עד שחשכה** לגמל. **ומה היינו מחוץ לתחום אנו לירד**. אמר רבן גמליאל **לזן**, **מתרין אתם**, לינכס לעיר ולתחום אנו אסורין לירד. **אמר** רבן גמליאל **לזן**, **מתרין אתם**, לינכס לעיר ולתחום אנו אסורין מהתם מעבר שבת בשופרת של קנה שהיתה מתקנת לראות בה מרחוק, **והיינו בתוך התחום עד שלא חשכה**, ושבתנו בתוך תחום של עיר. **ג) מי שיצא ברשות**, כגון עדות החדש, **או להצלת נפשות**, **ואמרו לו שבר נעשה מעשה**, שנגלה, **או שקדשו החדש**, **ויכול אתה לחזר**, **יש לו אלפים אמה לכל רוח**. במקום שעומד שם כשאמרו לו, **מה היה מקצת האלפים** אמה **בתוך התחום** לביתו, מהלך עד ביתו, ודינו **כאלו לא יצא** כלל, שכן מצינו קולא אחרת **שכל היוצאים להציל** במלחמה מכיון שיצאו

מסכת עירובין פרק ה

משניות מבוארות

ז מי שבא בדרך והשכיח לו, והיה מכיר איכן או גדר, ואמר שביתתי תחתיו, לא אמר כלום. שביתתי בעקרו, מהלך במקום רגליו ועד עקרו אלפים אמה ומעקרו ועד ביתו אלפים אמה. נמצא מהלך משהשכה ארבעת אלפים אמה: ח אם אינו מכיר, או שאינו בקי בדלקה, ואמר, שביתתי במקומי, קבה לו מקומו אלפים אמה לכל רוח. **ט** וזו היא שאמרו, אין לנו אלא עני. רבי יהודה אומר, אחד עני ואחד עשיר, לא אמרו מערבין בפת אלא להקל על העשיר, שלא יצא ויערב ברגליו: **י** מי שיצא בלילה בעיר שמערבין בה והחזירו חברו, הוא מותר לילך וכל בני העיר אסורין, דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר, כל שהוא יכול לערב ולא ערב, הרי זה חמור בגמל: **יא** מי שיצא חוץ לתחומו, אחת, לא יכנס. רבי אליעזר אומר, שתים, יכנס, שלש, לא יכנס. מי שהחשיך חוץ לתחומו, אפלו אמה אחת, לא יכנס. רבי שמעון אומר, אפלו חמש עשרה אמות, יכנס, שאין המשוחות ממדני את המדות, מפני הטוענין.

פרק ה א כיצד מעברין את העירים, בית נכנס בית יוצא, פגום נכנס פגום יוצא. היו שם גדודיות גבוהות עשרה טפחים, ונשרין ונפשות, שיש בהן בית דיר, מוציאין את המדה בנגדן, ועושין אותה כמין קולא מרבעת, כדי שיהא נכנס בה הזיות, ואינו מתמעטים כדבר שהוא עגול שאין בו קרנות. **ב) נותנין קרפף לעיר**, מודדין מחוצה לה שבעים אמה זד' טפחים. דכתיב (במדבר לה, ד) "מקיר העיר וחוצה" תן חוצה ואחר כך מדד, והוא לא כתיב אלא מקיר העיר, ומשם מתחילין למדד תחום שבת. שהיא אלפים אמה. **דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, לא אמרו לתן קרפף אלא בין שתי עירות** הסמוכות לעירו, **אם יש לו שבעים אמה לשון אחד, ולזו שבעים אמה לשון אחר**, והיינו שרחוקות זו מזו עד קמ"א אמה: **ג) וכן שלשה כפרים המשלשין**, שנמצא כל אחד בתוך האלפים אמה לבד, **אם יש בין שנים** החיצונים שבתחומם הפנימית כאילו נכנס בין שניהם, **מאה וארבעים ואחד אמה ושליש אמה, עשה אמצעי את שלשתן להיותן כאחד**, ומודד אלפים אמה מהשלישית.

יא) מי שיצא חוץ לתחום בכמיד ומדגדע, **אפלו אמה אחת לא יכנס**. ואין לו אלא ד' אמות לכל צד. ואף על פי שסיימן שלא יצא אלא אמה, מבלבלת הד' אמות שלו בתוך התחום, לא אמריגן כיון שנכנס לתוך התחום שלו אינו מתר לחזר, דהבלבלת תחומיו אינו כלום. **רבי אליעזר אומר, שתים** דהיינו עד שתי אמות שם אמות אם יצא לתוך תחומו, **יכנס**. משום דהבלבלת תחומיו נחשב כתוך התחום. **שלש לא יכנס**, לשיטתו לעיל (משנה ה) דהבלבלת תחומיו הוא ד' אמותיו ד' אמות מכל צד. **מי שהחשיך חוץ לתחומו**, כשהיה בא מן הדרך, **אפלו אמה אחת לא יכנס**, דבעיר לא קנה שביתה, כיון שלא נכנס לתחום, ובשדה לא חשב בלבד קנין שביתה כמו ביוצא חוץ לתחום. **רבי שמעון אומר**, אינו דומה ליוצא חוץ לתחום **ואפלו חמש עשרה אמות יכנס**, שאין המשוחות מודדי המדות לעירות, אינם **ממצין** את **המדות**, לעשות המיסמן בסוף האלפים אמה. **מפני הטוענין** שאין מכיירין המיסמן ויוצאין חוץ לתחום וחוזרין, ונמצא שאלו הט"ו הם בתוך התחום, וכיון שהוא אנוס שנעשה בשוגג לא קנסינן ליה.

פרק ה הדין נתון בין שבת לשאר לגבי תחום שבת שואל

התנא. א) כיצד מעברין את העירים, הבליטות לתמידת האלפים אמה מעברין מלשון מעברה, **אם בית** אחד **נכנס** בתוך העיר, **בית יוצא** מהעיר, **או פגום** מהחומה נכנס, **פגום יוצא**, שהחומה אינה מיושבת שיש שם מגדלים, **או היו שם** בצד אחד **גדודיות** שברי חומה לא חברוהו בתים תוך שבעים אמה זד' טפחים סמוך לעיר, שהן **גבוהות עשרה טפחים. ונשרים** מקרון, **ונפשות**, בית שבונין על הקבר, **שיש בהם בית דיר**, והדיינו בבשר יש בה בית דיר

ט) וזו היא שאמרו חכמים, **הנעי מערב ברגליו**, כגון זה שאין לו פת עמו דדיינו כעני, **אמר רבי מאיר אנו אין לנו אלא עני** דסבר רבי מאיר עקר ערוב בפת, **ולעני** לו למי שבא בדרך בקרון לערב בדבר. **רבי יהודה אומר, אחד עני ואחד עשיר שלא יצא ויערב ברגליו** ויוכל לערב על ידי שליח, **והאומר** שביתתי במקום פלוני לא קנה, אלא כשיש לו שהות להגיע לשם מעבוד יום אם ירוץ. ובזה מודה רבי מאיר שאינו קונה שביתה בפאמירה, אלא עני אז מי שבא בדרך: **י) מי שיצא** מעירו בערב שבת **לילך בעיר** הסמוכה לעירו, בתוך **שמערבין בה** בה **הדיינה** הערוב בסוף האלפים אמה, בשליחות אנשי העיר כדי שיהיו מותרים ללכת שם, **והחזירו חברו**, שאמר לו עת חמה או עת צנה, **יחזר** בו מלכתו ההיום, **אבל הוצה** לילך בשבת לעיר האחרת, **הוא מותר**, כיון שהחזיר בדרך הוא כעני לגבי אנשי העיר דלא קנה שביתה. **ג)** כיון שהחזיר בדרך הוא כעני לגבי אנשי העיר אסורין, כיון שלא הגיח שם פת, **דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר, כל שהוא יכול לערב בפת, ולא ערב, הרי זה חמור בגמל**. שהפסיד אלפים אמה לכל רוח. דמסקינא ליה אי דיו כעני, האיל ויצא מביתו והזיק בדרך אלפים אמה בשביתה. דמסקינא ליה אי דיו כעני, דבר אדם הם המאמצעי הם המאמצעי אם יש לו מאיזה חצר הוא מוציא אין לו אלא ד' אמות לכל צד. **יא) מי שבא בדרך ונמצא** שם האילן או הגדר יותר משמונה אמות, **לא אמר כלום**. כיון שלא פרש איזה ד' אמות בוחר לו, ואין לו אלא ד' אמות במקום שהיא שם שלשתן, כיון שהוא בדרך לא חשב לקנות שם שביתה, **ותחת** האילן **ותחת** הגדר, דלא בארון ד' אמות לקנות שביתה, אי בצפונו אי בדרומו. **ואם אמר שביתתי בעקרו** שלו אילן, **מהלך ממקום רגליו ועד עקרו אלפים אמה, ומעקרו עד ביתו אלפים אמה**, כיון שסיים מקומו, **נמצא מהלך משהשכה ארבעת אלפים אמה**. בנוסו של אילן פחות מד' אמות קנה שביתה אפלו בלא פרש לאיזה צד שביתה הוא קונה שביתה, דמקצת מקומו נכר במקום שבדר לו, דעל קרקף ברר אמה האמצעית בין אם ישבות בצפונו בין בדרומו. **ח) אם אינו מכיר** אילן או גדר, **או שאינו בקי בהבלבלה** שיודע שיועיל לו קשיאמר שביתתי במקום פלוני. **ואמר שביתתי במקומי זכה לו מקומו אלפים אמה לכל רוח**, **ואלפים אמה** דתנן בכל מקום הני **עגלות**, **דברי רבי חנינא בן אנטיגנוס**. דכתיב בני עני מקלו (במדבר כה, ה) "נקוב יהיה לקם מגרשי הערים" לזה דהיינו מגרשי הערים אמה נותן פאות מרבעות, ולא לעברה. **וחכמים אומרים**, אלפים אמה **מרבעות** כטבלא מרבעת, אף על פי שאי אפשר לעשות בצמצום. **כדי שיהא נשבר לזויות**, דדרשו מדכתיב (שם) "זה" כזה יהיו כל שובתי שבת שונתנים לקם ליה.

ט) וזו היא שאמרו חכמים, הנעי מערב ברגליו, כגון זה שאין לו פת עמו דדיינו כעני, **אמר רבי מאיר אנו אין לנו אלא עני** דסבר רבי מאיר עקר ערוב בפת, ולעני לו למי שבא בדרך בקרון לערב בדבר. **רבי יהודה אומר, אחד עני ואחד עשיר שלא יצא ויערב ברגליו** אין צריך פת, **לא אמרו מערבין בפת אלא להקל על העשיר שלא יצא ויערב ברגליו** ויוכל לערב על ידי שליח, והאומר שביתתי במקום פלוני לא קנה, אלא כשיש לו שהות להגיע לשם מעבוד יום אם ירוץ. ובזה מודה רבי מאיר שאינו קונה שביתה בפאמירה, אלא עני אז מי שבא בדרך: **י) מי שיצא** מעירו בערב שבת **לילך בעיר** הסמוכה לעירו, בתוך **שמערבין בה** בה **הדיינה** הערוב בסוף האלפים אמה, בשליחות אנשי העיר כדי שיהיו מותרים ללכת שם, **והחזירו חברו**, שאמר לו עת חמה או עת צנה, **יחזר** בו מלכתו ההיום, **אבל הוצה** לילך בשבת לעיר האחרת, **הוא מותר**, כיון שהחזיר בדרך הוא כעני לגבי אנשי העיר דלא קנה שביתה. **ג)** כיון שהחזיר בדרך הוא כעני לגבי אנשי העיר אסורין, כיון שלא הגיח שם פת, **דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר, כל שהוא יכול לערב בפת, ולא ערב, הרי זה חמור בגמל**. שהפסיד אלפים אמה לכל רוח. דמסקינא ליה אי דיו כעני, האיל ויצא מביתו והזיק בדרך אלפים אמה בשביתה. דמסקינא ליה אי דיו כעני, דבר אדם הם המאמצעי הם המאמצעי אם יש לו מאיזה חצר הוא מוציא אין לו אלא ד' אמות לכל צד. **יא) מי שבא בדרך ונמצא** שם האילן או הגדר יותר משמונה אמות, **לא אמר כלום**. כיון שלא פרש איזה ד' אמות בוחר לו, ואין לו אלא ד' אמות במקום שהיא שם שלשתן, כיון שהוא בדרך לא חשב לקנות שם שביתה, **ותחת** האילן **ותחת** הגדר, דלא בארון ד' אמות לקנות שביתה, אי בצפונו אי בדרומו. **ואם אמר שביתתי בעקרו** שלו אילן, **מהלך ממקום רגליו ועד עקרו אלפים אמה, ומעקרו עד ביתו אלפים אמה**, כיון שסיים מקומו, **נמצא מהלך משהשכה ארבעת אלפים אמה**. בנוסו של אילן פחות מד' אמות קנה שביתה אפלו בלא פרש לאיזה צד שביתה הוא קונה שביתה, דמקצת מקומו נכר במקום שבדר לו, דעל קרקף ברר אמה האמצעית בין אם ישבות בצפונו בין בדרומו. **ח) אם אינו מכיר** אילן או גדר, **או שאינו בקי בהבלבלה** שיודע שיועיל לו קשיאמר שביתתי במקום פלוני. **ואמר שביתתי במקומי זכה לו מקומו אלפים אמה לכל רוח**, **ואלפים אמה** דתנן בכל מקום הני **עגלות**, **דברי רבי חנינא בן אנטיגנוס**. דכתיב בני עני מקלו (במדבר כה, ה) "נקוב יהיה לקם מגרשי הערים" לזה דהיינו מגרשי הערים אמה נותן פאות מרבעות, ולא לעברה. **וחכמים אומרים**, אלפים אמה **מרבעות** כטבלא מרבעת, אף על פי שאי אפשר לעשות בצמצום. **כדי שיהא נשבר לזויות**, דדרשו מדכתיב (שם) "זה" כזה יהיו כל שובתי שבת שונתנים לקם ליה.